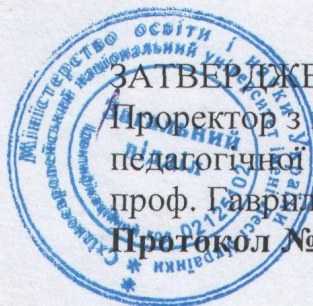

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної і науково-педагогічної роботи та рекрутації,
проф. Гаврялюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10.2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Історія культури

підготовки бакалаврів
напряму підготовки
6.020103 Музейна справа
та охорона пам'яток історії та культури

Програма навчальної дисципліни «Історія культури» підготовки бакалаврів, галузі знань 0201 Культура за напрямом підготовки 6.020103 Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури ” ___ ” _____, 2017 р. - 25 с.

Розробник: Крамар Юрій, доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Ленартович Олег Юрійович, доктор історичних наук, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії.
протокол № 1 від _____ 2017 р.
Завідувач кафедри _____ (Крамар Ю. В.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією історичного факультету
протокол № 1 від _____ 2017 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (Карліна О. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: 0201 Культура	Нормативна
	Напрямок підготовки 6.020103 Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури	
Кількість годин/кредитів 270/9		Рік навчання: <i>третій</i>
		Семестр: <i>п'ятий, шостий</i>
		Лекції: <i>74 год.</i>
		Практичні (семінари): <i>66 год.</i>
ІНДЗ: немає	Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота: <i>112 год.</i>
		Консультації: <i>18 год.</i>
		Форма контролю: 5-й семестр – іспит, 6-й семестр - залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Робоча програма курсу «Історія культури» складена у відповідності до навчальних планів факультету історії, політології та національної безпеки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки і враховує особливості фахової підготовки майбутніх спеціалістів з даного предмету. Запропонована програма курсу дає можливість студентам спеціальності «*Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури*» ознайомитись з фундаментальними досягненнями світової культури починаючи від античного суспільства і закінчуючи ХХІ ст. на основі всебічного аналізу історичних джерел, вивчення історіографічної бази, опрацювання понятійного апарату. Теоретичний та практичний курс доповнений завданнями для самостійної роботи, списком монографічної літератури, питаннями для самоконтролю. Рівень опанування програмою даного курсу студентами визначається на основі рейтингової системи оцінювання.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів уявлення про основні етапи культурної еволюції людства, ознайомити їх з фундаментальними досягненнями світової культури, загальними та специфічними рисами культур народів світу, сприяти поглибленню розуміння студентами основних закономірностей культурної еволюції світових цивілізацій. Викладання курсу ставить за мету не лише засвоєння студентами знань з історії світової культури, а також виховання майбутніх спеціалістів на кращих зразках культури народів світу.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясувати основні етапи культурної еволюції людства, роль культури у формування особистості та розвитку суспільства;
- виявити основні фактори, які визначали напрямки розвитку культури народів світу;
- показати єдність і різноманітність культурно-історичних регіонів на окремих етапах їх історичного розвитку;
- простежити еволюцію основних художніх стилів різних епох (архіїка і класика античності, романіка та готика в середні віки, Відродження, бароко, класицизму, романтизму, реалізму, модернізму та постмодернізму в новий та новітній час);
- виявити загальні та специфічні риси розвитку культур окремих регіонів;
- через творчість окремих майстрів показати соціокультурні домінанти тієї чи іншої епохи, її основні художні ідеї;
- закріпити вміння та навички самостійної роботи студентів із джерелами та історичним матеріалом, науковою літературою та періодичними виданнями, допоміжною літературою;
- формувати власну позицію щодо основних дискусійних проблем історії світової культури.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти повинні оволодіти наступними компетенціями:

- мати ґрунтовні знання з історії світової культури, елементів теорії культури – проблем етносу, мови, інтерпретації понять і термінів, процесу наукової і художньої культури;
- давати компетентну характеристику спеціалізованим сферам культури – мистецтву, науці, філософії, релігії, побуту, звичаїв тощо;
- розуміти причинно-наслідкові явища і події, пов'язані з культурною історією людства;
- вміти аналізувати культуротворчі джерела, які допомагають об'єктивно оцінити пам'ятки культури загальнолюдського значення;
- знати основні закономірності культурної еволюції світових цивілізацій;
- усвідомлювати роль та значення культури в житті, творчості та самоудосконаленні особи, в гуманізації суспільних відносин
- вміти використовувати набуті знання для осмислення сучасних проблем національно-культурного розвитку народів світу.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Культура первісного етапу людської цивілізації, культурні здобутки давньосхідних народів, культурний феномен античності

Тема 1. Зміст і сутність поняття «культура». Культурні регіони (2 год.).

Зміст і сутність поняття «культура». Походження культури. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Структура та функції культури. Місце та роль європейської цивілізації в культурній еволюції людства.

Концепції походження культури в європейській культурологічній думці (еволюціоністська, антропологічна, філософська, марксистська, циклічна, теологічна теорії культури). Принципи класифікації культурної еволюції та її основні етапи. Проблема співвідношення понять «культура»-«цивілізація в сучасній історичній та мистецтвознавчій літературі.

Культурні регіони: суть поняття. Динаміка культурно-історичних процесів у Європі. Періодизація європейської культури.

Тема 2. Культура первісного суспільства (4 год.).

Загальна характеристика первісного суспільства та її періодизація. Розвиток суспільної організації, сімейно-шлюбних відносин, зміна психології первісної людини, виділення професійно-розумової праці. Форми привласнювального та відтворювального господарства. Становлення мови, мислення людей, поширення позитивних знань.

Культура ранньородової общини мисливців, збирачів і рибалок. Неолітична революція та культура раннього землеробства. Культура первісної сусідської общини стратифікованого суспільства.

Міфологічні та релігійні уявлення первісних людей. Магія, фетишизм, анімізм, тотемізм.

Зародження мистецтва та його роль у первісному суспільстві. «Палеолітичні венери», петрогліфи (печерне мистецтво). Житлова і монументальна архітектура. Мегалітичні споруди.

Тема 3. Етапи становлення та еволюції людини сучасного фізичного типу (антропогенез) (2 год.).

Австралопітеки і питання про їх місце в процесі антропогенезу. Перші представники роду *Homo* на Землі. *Homo habilis* (людина вміла) – творці олдувайської археологічної культури. Проблема грані між людиною і твариною. *Homo erectus* – архантроп. Палеоантроп – *Homo neanderthalensis*. Теорія неандертальської фази в розвитку сучасної людини. Типи неандертальців: типові та атипові, класичний (європейський) та Схул (палестинський).

Поява людини сучасного антропологічного типу (*Homo sapiens*). Погляди сучасних дослідників на час і місце формування неантропа. Поліцентрична та моноцентрична теорії появи кроманьйонців. Антропологічні характеристики кроманьйонців. Проблеми походження людських рас та її методологічне значення. Поява расових ознак та їх адаптивне значення. Великі й малі раси, контактні расові групи. Фактори расогенезу.

Тема 4. Культура Стародавнього Сходу (4 год.).

Художня культура Месопотамії та її основні досягнення. Природно-кліматичні умови. Клинопис – найдавніший вид письма. Зародження та розвитку бібліотечної та архівної справи у Месопотамії. Пам'ятки архітектури та мистецтва Стародавньої Месопотамії. Південномесопотамські храми і палаци. Зікурати. Система містобудування. Шляхи сполучення. Розвиток наукових знань: математика, астрономія, медицина. Юридичні норми життя у Стародавньому Дворіччі. “Закони Хамураппі”. Розвиток літератури. “Повість про Гільгамеша” - шедевр давньосхідного епосу.

Культурні здобутки стародавніх єгиптян. Етапи становлення давньоєгипетської держави: Давнє, Середнє і Нове царства. Природно-кліматичні умови. Роль зрошувального землеробства. Виникнення писемності та її вивчення. Стили давньоєгипетського письма: ієрогліфіка, ієратика, демотика. Література. “Тексти пірамід”. Образи та жанри літературних пам'яток. Релігійний світогляд давніх єгиптян та наукові знання. Мистецтво стародавнього Єгипту. Архітектура, скульптура, живопис. Мистецтво Амарни.

Особливості культури Стародавнього Китаю. Основні релігійно-філософські течії; даосизм, конфуціанство, буддизм. Давньокитайська писемність та література. Особливості старокитайської архітектури: пагоди, Велика китайська стіна, будівництво каналів. Темати та жанри стародавнього китайського живопису. Звичай та традиції стародавніх китайців.

Культура стародавньої Індії. Періодизація давньоіндійської культури: індський (харапський), ведійський, буддійський і класичний періоди. Самобітність індійської культури: етнічне розмаїття населення, соціальна стратифікація (варновий поділ). Роль релігії у формуванні культури давньої Індії. Брахманізм, буддизм, індуїзм. Наукові знання: медицина, астрономія, математика, філологія. Мистецтво стародавніх індійців.

Тема 5. Місце та роль античної культури у становленні європейської цивілізації. (4 год.).

Крито-мікенський період в культурній еволюції Стародавньої Греції. Палаці – унікальна ознака критської культури. Період “перших” та “других” палаців. Критська релігія та мистецтво. Теми фрескового живопису, таврокатапсія, пам’ятники погребального мистецтва. Монументальна скульптура мікенської доби - ознака культурної орієнтації на символізацію могутності царської влади. Падіння крито-мікенської цивілізації.

Періодизація культури Стародавньої Греції. Культурні надбання Греції періоду архаїки. Основні фактори розвитку грецької культури нового античного типу. Культ краси та освіченості. Грецьке мистецтво періоду класики. Архітектура класичної Греції. Два основні художні напрямки в архітектурі: дорійський та іонійський ордери, завершення складання основного типу грецького храму – периптера. Особливості світського будівництва. Пластичне мистецтво Стародавньої Греції. Людська краса і досконалість – ідеал грецької класичної скульптури. Встановлення скульптурного канону (Поліклет, Лісіп). Особливості елліністичного мистецтва.

Культура римської цивілізації. Періодизація римської культури. Мистецтво етрусків. Грецький культурний вплив в образотворчому мистецтві. Основні типи римських архітектурних споруд: тріумфальна арка, колона, амфітеатр, базиліка (храми, громадські споруди), погребальні споруди. Фресковий живопис. Перший та другий “помпейський стиль”. Римська пластика. Скульптурний портрет, рель’єф. Римська культура епохи імперії.

Змістовий модуль № 2. Середньовічна культура. Культура епохи Відродження.

Тема 6. Культура Візантії (2 год.).

Візантія в історії світової та європейської культури. Періодизація візантійської культури, її особливості. Візантія як осібний і самоцінний тип культури. Антична спадщина у візантійській культурі.

Становлення Візантійської імперії. Деспотичний характер візантійської держави, її вплив на художнє та мистецьке життя. Вплив християнства та церкви на громадське та ідейне життя Візантії. Теологічна направленість античної культурної спадщини у Візантії.

Становлення візантійської філософії: неоплатонізм, патристика. Кінець світської філософії. Розвиток наукових знань у Візантії. Утвердження нової системи освіти: початкова та вища школа.

Візантійська література. Прозаїчний жанр: історичні оповідання, риторика. Гімнографія. Агіографічна література.

Розвиток візантійського образотворчого мистецтва. Церковне будівництво. Утвердження базиліки як основного типу церковної споруди у Візантії. Купольна та хрестово-купольна базиліка. Монументальний живопис. Основні теми та жанри візантійського малярства. Фреска, мозаїка, книжкова мініатюра. Візантійський іконопис. Особливості “візантійського стилю” в живописі.

Тема 7. Культура західноєвропейського середньовіччя. Ранньосередньовічна культура (V-X ст.) (4 год.).

Місце середньовіччя в історії європейської культури. Періодизація середньовічної культури. Європейська культура доби середньовіччя в історичній та мистецтвознавчій літературі.

Історичні передумови формування середньовічної культури. Криза античної цивілізації. Утворення варварських королівств в Європі. Синтез античної духовної спадщини і культури варварських народів – як один із факторів формування середньовічної культури. Домінування християнської теології. Християнство як основний елемент

світогляду людини середньовічної Європи, системотворчий чинник культури європейського середньовіччя.

Мистецтво варварських королівств. Художні традиції варварів. «Філігранний», «поліхромний» стилі. Антична традиція в культурі варварів. «Оттонове» і «каролінгське» відродження. Архітектура, живопис, декоративно-прикладне мистецтво європейців V-IX ст.

Тема 8. Культура Європи романського періоду (X-XII ст.) (2 год.).

Європа на початку II тисячоліття. Загальна характеристика культури періоду зрілого середньовіччя. Основні фактори піднесення культури середньовічної Європи XI-XII ст. Ріст могутності церкви, її роль в духовному і культурному житті європейського суспільства. Домінування християнської теології у свідомості. Поява середньовічного міста, набуття ним ознак культурно-політичного центру. Зародження світської теології. Міська інтелігенція, її роль в поширенні світської культури. Нецерковна освіта, приватні школи, університети.

Хрестові походи як важливий чинник доби зрілого феодалізму, що сприяв народженню нових форм культури. Подолання провінційного характеру середньовічного світобачення. Формування поняття “європейської культурної спільноти”. Нове осмислення історії як війни за ідеал.

Поява світського мистецтва. Романський стиль – як перший загальноєвропейський художній стиль. Періодизація романського мистецтва, характерні риси його прояву в різних країнах Західної Європи. Стильові особливості романської архітектури. Культове будівництво. Світська архітектура. Регіональні особливості романського мистецтва.

Монументальний живопис. Особливості романського стилю у живописі. Фреска, книжкова мініатюра. Романська монументальна скульптура.

Тема 9. Культура європейської готики (2 год.).

Західноєвропейське суспільство XII-XIV ст. Перетворення міста на центр торгово-ремісничого і культурного життя середньовічної Європи. Зростання соціальної самосвідомості міського бюргерства. Злет середньовічного мистецтва Західної і Центральної Європи XII-XIV ст. Утвердження готичного стилю в мистецтві. Періодизація культури пізнього середньовіччя.

Особливості готичного стилю в архітектурі. Нове в конструкції готичних храмів. Каркасна система перекриття. Зміна інтер'єру храму. Соборні ансамблі у Шартрі, Ам'єні, Реймсі та Парижі. Німецька та англійська готика. Готична світська архітектура: ратуша, біржа, митниця, лікарня, університети, ринок.

Розквіт монументальної готичної скульптури. Взаємозв'язок архітектури і пластики. Характеристика провідних скульптурних жанрів: рель'єф та статуя. Сюжети готичних скульптурних композицій. Скульптурний портрет.

Готичний живопис. Занепад монументального фрескового малярства. Вітражний живопис, книжкова мініатюра.

Рицарська культура.

Тема 10. Культура європейського Відродження (4 год.).

Проблема культури Відродження в історичній та мистецтвознавчій літературі. «Культура Відродження»: суть поняття, періодизація, «типологія». Джерела з історії культури Відродження. Історичні передумови становлення ренесанської культури.

Гуманізм як ідеологія культури Відродження. Нова концепція людської особистості і нова модель освіти. Антропоцентризм. Натурфілософія.

Загальна характеристика мистецтва Відродження. Основні центри культури Відродження в Італії та країнах Західної Європи. Зв'язок культури і мистецтва Відродження. Значення культури в утворенні нового реалістичного мистецтва. Утвердження краси і значимості людини у світі.

Коло тем та ідей мистецтва Відродження. Нове, у порівнянні з середньовіччям, співвідношення архітектури, скульптури і живопису. Синтез як вільна співдружність мистецтва. Зміни суспільного розвитку і призначення мистецтва. Новий тип художника. Роль меценатства в утвердженні нової культури. Вивчення анатомії, перспективи людських пропорцій та руху як засобу для створення реалістично правдивого мистецтва. Розвиток теорії мистецтва. Нове в техніці живопису. Міфологічний та релігійний сюжети – привід для створення реалістичних образів.

Тема 11. Мистецтво Північного Відродження (4 год.).

Типологія Північного Відродження і періодизація. Розвиток реалістичних тенденцій у мистецтві Нідерландів XV-XVI ст. Утвердження бюргерської культури в містах Нідерландів (головний художній центр - Брюгге). Нова оцінка світу і людини. Інтерес до людини, її характеру і побуту. Зародження портрету, побутового жанру і пейзажу в перероблюваному в світлі реалізму релігійному мистецтві.

Нідерландське мистецтво XV ст. Скульптура пізньоготичного реалізму. Клаас Слютер. Значення книжкової мініатюри в історії мистецтва. Брати Лімбурги. «Великий часослов герцога Берійського». Народні витоки нідерландського живопису в другій половині 15 ст. Боротьба в ньому готичних і реалістичних тенденцій. Майстер із Флемаля (Робер Кампен). Брати ван Ейки – основоположники нідерландської школи живопису. Винайдення техніки масляного живопису. Рогір ван дер Вейден, Петрус Крістус, Дірік Боутс, Гуго ван дер Гус – провідні нідерландські живописці XV ст.

Розвиток гуманістичних ідеалів, зовнішнє використання прийомів італійського Відродження у творах «романістів». Ян Госсарт, Бернарт ван Орлей, Ян Скорель. Демократичні тенденції у творчості Луки Лейденського.

Живучість готики в німецькій архітектурі і скульптурі XV ст. Зародження реалістичних тенденцій у творчості деяких майстрів. Конрад Вітц. Стефан Лохнер. Гравюра Мартіна Шонгауера.

Криза гуманістичних ідеалів. Ман'єризм як художня течія.

Змістовий модуль № 3. Культура народів Західної Європи та Північної Америки нового та новітнього часу

Тема 12. Постренесансна культура XVII ст: основні тенденції та лінії розвитку (2 год.).

Основні фактори розвитку європейської культури XVII ст. Початок переходу до індустріального суспільства, утвердження нових політичних структур. Абсолютизм. Реформація та контрреформація та їх слід у культурі.

Наукова революція XVII ст. та формування світоглядних засад культури Нового часу. Нові методи наукового пізнання. Поява перших наукових товариств та академій. Важливі відкриття в галузі фізики, хімії, механіки, оптики, астрономії, пневматики, математики, анатомії, їх вплив на формування нової картини світу. Криза антропоцентризму і ренесанського світогляду.

Особливості розвитку художньої культури XVII ст. Загальна характеристика мистецтва Західної Європи. Шляхи розвитку мистецтва XVII ст. Основні відмінності від мистецтва XVI ст. Національні школи в мистецтві. Високий розквіт національних художніх шкіл Голландії, Франції, Іспанії, Італії. Бароко та реалізм у мистецтві. Характер бароко, його зв'язок з релігійним мистецтвом та придворною культурою. Характеристика бароко як провідної художньо-стилістичної системи XVII ст., його періодизація. Живопис бароко: тематика, сюжетний репертуар, створення розгалуженої системи жанрів (портрет, пейзаж, натюрморт, побутовий, міфологічний та історичний жанри). Розробка драматичної дії та експресії жесту.

Класицизм як художньо-естетичний напрям. Основні художні принципи класицизму. Ієрархія жанрів. Класицизм як стиль в архітектурі, малярстві, музиці, літературі. Перші спроби регламентації художньої творчості.

Тема 13. Італійська барокова школа XVII ст. (2 год.).

Італійське мистецтво XVII ст. Періодизація італійського бароко. Рим у розвитку мистецтва бароко. Доля реалістичних тенденцій в Італії.

Італійська архітектура раннього бароко. Культові та світські споруди. Барокові архітектурні ансамблі. Міська архітектура бароко (трипроменева система вулиць). Посилення декоративного ефекту в архітектурі. Синтез усіх видів образотворчого мистецтва. Джакомо делла Порта, Доменіко Фонтана, Карло Мадерна – найвидатніші представники раннього італійського бароко.

Високе або зріле бароко. Храмова архітектура (Дж.Лоренцо Берніні, Франческо Борроміні, Карло Райнальді), палацові комплекси. Гроти, балюстради, фонтани, басейни – невід’ємна частина барокової архітектури. Декоративне оздоблення інтер’єрів споруд.

Італійський бароковий живопис. Болонський академізм і караваджизм – два головні напрямки в італійському живопису XVII ст. Брати Караччі та “Академія настановлених на шлях істини”. Художні принципи академізму, їх відповідність духові офіційної ідеології. Облагородження природи відповідно до класичних норм. Становлення жанру класичного пейзажу.

Проблема реалістичних тенденцій у мистецтві бароко. Особливості реалізму XVII ст.: розкриття характеру у складних життєвих протиріччях, поглиблення соціальної характеристики, посилення інтересу до індивідуального і характерного. Нове розуміння простору і руху у зв’язку з новим розумінням реалізму. Мікеланджело Мерізі да Караваджо як голова реалістичного напрямку в італійському малярстві. Боротьба з академічним мистецтвом, введення нових жанрів – натюрморту, побутових сцен. Нове в техніці живопису (система світлотіньових контрастів - тенеброзо). Демократизм образів Караваджо.

Монументально-декоративний живопис італійського бароко. Реалістичні типи і караваджистська світлотінь в творчості Гверчіно, монументальні розписи Гвідо Рені, Доменіко Дзамп’єрі, Сальватора Розі, Джованні Ланфранко, П’єтро да Кортони, Джованні Гаулі, Андреа Поццо, Луки Джорджано.

Італійська барокова скульптура. Лоренцо Берніні. Скульптурний портрет. Психологізм і реалізм образів Берніні.

Тема 14. «Золоте століття» іспанського живопису: теми, герої, жанри (4 год.)

Місце іспанської національної художньої школи в історії європейського мистецтва. Фактори, які сприяли культурному піднесенню в Іспанії кінця XVI-XVII ст. Іспанія – форпост загальноєвропейської контрреформації. Церковний контроль над духовним життям іспанців. Роль церкви в утвердженні ідеалів іспанської культури. Характер іспанського мистецтва.

Загальна характеристика іспанського малярства. Домінування релігійного живопису. Відсутність стійкої ренесанської традиції. Поява ман’єризму. Основоположник містичного начала в живописі Луїс де Моралес. Основні аспекти складної проблематики мистецтва Ель Греко. Суб’єктивізм та містицизм у зображенні людської особистості. Дискусії щодо спадщини Ель Греко. Реалістичні пошуки іспанських митців на рубежі XVI-XVII ст. Пряме звертання іспанських художників до навколишньої дійсності та її відображення через образ людини. Перші реалісти в живописі: Ф.Рібальта, Х.де Роелас.

Розквіт іспанської живописної школи XVII ст. Релігійний живопис Хусепе де Рібери. Сцени мучеництва святих. Портретний живопис Рібери. Творчість Франсіска Сурбурана. Іспанський натюрморт.

Реалізм як напрямок в іспанському малярстві XVII ст. Дієго Веласкес – найвидатніший художник Іспанії епохи «золотого віку». Реалізм у творчості Веласкеса. Жанрові картини Веласкеса. Бодегонес. Психологічна характеристика і реалізм в передачі образу в портретному мистецтві Веласкеса. Проблема передачі світлоповітряного середовища в пейзажах художника.

Іспанський живопис після Веласкеса. Естебан Мурільйо. Криза іспанського образотворчого мистецтва наприкінці XVII ст.

Тема 15. МИСТЕЦТВО КЛАСИЦИЗМУ. «ВЕЛИКИЙ СТИЛЬ» ЛЮДОВІКА XIV В АРХІТЕКТУРІ ТА ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ФРАНЦІЇ (4 год.)

Загальна характеристика напрямків розвитку французького мистецтва XVII ст. Утвердження абсолютизму. Особливість французької дворянської культури. Взаємовідносини буржуазії з дворянською культурою. Розквіт французької національної культури.

Стилістичне розмаїття французького мистецтва першої половини XVII ст. : ман'єризм, бароко, реалістичні традиції національної школи.

Мистецтво другої половини XVII ст. Класицизм, його суспільна суть та ідейні основи. Розумова ясність і пошуки героїчної значимості мистецтва. Громадянський і етичний зміст його образів і відмінність від барокового академізму в Італії. Передовий характер французького класицизму, його відношення до реалізму. Французька академія живопису та скульптури.

Архітектура французького класицизму. Парадні паркові ансамблі (Луї Лево, Жюль Ардуен Мансар, Андре Ленотр). Париж у розвитку архітектури класицизму. Лувр, тріумфальна арка Франсуа Блонделя, Вандомська площа, собор будинку інвалідів – типові споруди класицистської архітектури.

Французька скульптура XVII ст. Франсуа Жирардон, Антуан Кузевокс, П'єр Пюже. Зв'язок скульптури з архітектурою і садово-парковим мистецтвом.

Французьке малярство. Придворне мистецтво (Сімон Вуе, Шарль Лебрен). Жорж де Латур і брати Ленен – представники реалістичної течії у французькому живопису. Побутовий жанр. Вплив караваджизму на французьке малярство.

Ніколя Пуссен і живопис французького класицизму. Тематика класицистського мистецтва. Глибокий зв'язок Пуссена з традицією французької культури. Теоретичні погляди Пуссена. Піднесено-героїчний зміст творів художника. Пошуки розумної гармонії в природі. Пуссен – творець жанру класичного ідеального пейзажу. «Пейзажна триколірка».

Зародження декоративного пейзажу. Клод Лоррен. Французький портрет XVII ст.: Філіпп де Шампень, Іасент Ріго, Ніколя Ларжиль'єр.

Тема 16 ГОЛЛАНДСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА ЖИВОПИСУ XVII ст. (2 год.).

Соціально-економічні та політичні умови розвитку голландської культури XVII ст. Провідна роль бюргерства в розвитку культури. Народні елементи голландської культури. Загальна характеристика голландського мистецтва. Реалістичний характер голландського живопису. Широка популярність живопису, його поширення. Коло замовників творів живопису. Перетворення творів живопису на ринковий товар. Обмеженість релігійної тематики. Розвиток і утвердження нових реалістичних жанрів (груповий портрет, пейзаж, жанровий живопис, натюрморт). Увага голландських майстрів до реального побуту, індивідуальної своєрідності характеру. Любов до рідної природи.

Розквіт голландської національної школи живопису у 40-60-і рр. Становлення жанру реалістичного групового портрету XVII ст. Франс Халс.

Творчість Рембрандта ван Рейна – як одна з вершин світового та європейського живопису. Тематика художніх творів Рембрандта: релігійні сюжети, історичні картини, міфологічний живопис, побутовий жанр, пейзаж, натюрморт. Реалістична суть біблійних і міфологічних творів Рембрандта. Відображення в портретному мистецтві художника

внутрішнього світу і переживань людини в їх суперечливому русі та розвитку. Автопортрети Рембрандта. Гуманізм і демократизм мистецтва художника.

Розвиток побутового живопису. Герард Доу – засновник лейденської школи жанрового живопису. Ян Стен, Герард Терборх. «Селянський» жанр: Андріан ван Остаде. Делфтська школа живопису. Еммануель де Вітте, Пітер де Хох, Ян Вермер.

Становлення національного реалістичного пейзажу. Віллем Бейтевех, Есайас ван де Велде, Ян ван Гойєн, Якоб ван Рейсдааль. Художники-мариністи: Ян Порселліс, Людольф Бакхейзен. Голландська анімалістика. Паулюс Поттер, Алберт Кейп.

Розвиток натюрморту як відображення світу речей у їх зв'язку з людиною. Від переліку розрізнених предметів до цілісної тональної єдності композиції – Балтазар ван дер Аст, Віллем Клас Хеде, Пітер Клас, Віллем Калф, Ян ван Хейсум, Ян Давидс де Хем.

Тема 17. КУЛЬТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСВІТНИЦТВА (4 год.).

Європейське суспільство доби просвітницького абсолютизму. Просвітництво – цивілізаційно-культурна течія доби переходу від традиційного до індустріального суспільства. Витоки та основні засади ідеології Просвітництва. Дж. Локк та ідея «суспільного договору». Моральні, етичні та естетичні цінності нового світосприйняття. Раціоналістична картина світу та людина в ідеології Просвітництва. Розум – основа пізнання і поведінки людини. Моральне і громадське виховання – як засіб прилучення до культури, відновлення цілісності людини, як спосіб уникнення розколу особистості і суспільства. Концепція рівності прав і свободи громадянина.

Особливості просвітницької культури в окремих країнах Західної Європи. Англія – батьківщина Просвітництва. Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк та їх критика релігійної схоластики. Поміркований характер англійського Просвітництва. Французькі просвітителі (Руссо, Дідро, Вольтер) про роль мистецтва в суспільстві. Аристократичний характер французького Просвітництва. Характерні риси німецької просвітницької естетики. Й.-Й. Вінкельман, Г.-Є. Лессінг – виразники ідей німецького Просвітництва.

Загальна характеристика художньої культури епохи Просвітництва. Специфіка прояву ідей Просвітництва в літературі та мистецтві. Інтимність, ліризм, гостра спостережливість, проникнення в людські пристрасті та характери – нові риси художнього сприйняття оточуючої дійсності. Провідні течії в літературі XVIII ст.: класицизм, сентименталізм, просвітницький реалізм.

Західноєвропейське мистецтво XVIII ст. Стиль рококо – як мистецтво «галантної доби». Архітектура рококо. Моралізаторський пафос мистецтва доби Просвітництва та зростання інтересу до проблеми піднесеного, героїчного, монументального в мистецтві. Неокласицизм в архітектурі та живопису.

Тема 18. ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА XVIII ст. МИСТЕЦТВО ІТАЛІЇ (2 год.)

Втрата Італією ролі провідної держави у сфері науки та культури. Політика «просвітницького» абсолютизму в містах-державах Італії. Обмежений характер італійського просвітництва. Політичне об'єднання країни – провідна ідея італійських просвітителів. Культурні столиці італійського Просвітництва – Неаполь та Мілан.

Загальна характеристика італійського мистецтва XVIII ст. Архітектура пізнього барокко. Філіп Ювара. Архітектура пізньобарокового Риму. Ніколо Сальві (фонтан Треві), Алессандро Спеккі, Франческо де Санктіс, Алессандро Гілілеї. Неокласицистська архітектура. Фердінандо Фуга. Парадні палацові ансамблі. Луїджі Ванвітеллі, Джузеппе П'єрмаріні.

Італійський живопис XVIII ст. Провідне місце Венеції в художньому житті країни. Венеціанське малярство. Монументально-декоративний і станковий живопис. Себастьяно Річчі, Джованні Баттіста П'яцетта. Розквіт венеціанської живописної школи XVIII ст. Джованні Баттіста Т'єполло – останній великий майстер європейського барокко.

Монументальні розписи палаццо Лабіа у Венеції та архієпископського палацу у Варцбурзі. Венеціанська академія живопису та скульптури.

Розквіт жанру міського архітектурного пейзажу у Венеції (ведутта). Лукка Карлеваріс, Антоніо Каналетто, Бернардо Беллото, Франческо Гварді. Жанровий живопис Італії XVIII ст.: Алесандро Ман'яско, П'єтро Лонгі. Портретний жанр: Вітторе Гісланді, Розальба Карр'єра. Неокласицизм в італійському малярстві. Помпео-Батоні, Антоніо Канова.

Тема 19. РОКОКО ТА НЕОКЛАСИЦИЗМ В МИСТЕЦТВІ ФРАНЦІЇ XVIII ст. (4 год.).

Загальна характеристика французької культури доби Просвітництва. Перетворення Парижу на загальноєвропейську художню столицю. Придворне мистецтво. Організація перших академічних публічних виставок – салонів. Поява приватних колекцій. Провідні художні стилі епохи: рококо, неокласицизм, реалізм.

Архітектура Франції XVIII ст. Особливості стилю рококо в архітектурі. Нові вимоги до житла – прагнення до зручності, раціональності і доцільності, взамін зовнішньої парадності палацових споруд епохи бароко. Рококо – стиль інтер'єрів. Орнаментация як домінуючий елемент декоративного оздоблення інтер'єрів. П'єр Алексіс Деламер, Жермен Бофран – найвизначніші архітектори французького рококо. Міські ансамблі. Еммануель де Корні.

Архітектура неокласицизму у Франції. Садово-паркове будівництво. «Французький» регулярний і «англійський» ландшафтний парк – необхідний компонент палацового будівництва. Міське та культове будівництво. Жак Анж Габріель, Жак Жермен Суффло. Нові течії неокласицизму. «Архітектура, що промовляє»: Еть'єн Луї Булле, Клод Ніколя Леду.

Французька скульптура XVIII ст. Скульптура рококо: Жан Батіст Лемуан. Стилiзація античного грецького мистецтва. Класицизм у скульптурі. Жан Батіст Пігаль («Меркурій»), Еть'єн Моріс Фальконе. Жан Антуан Гудон – центральна фігура у французькій скульптурі 2-ї половини XVIII ст.

Французький живопис. Розвиток побутового жанру («галантні свята», пасторалі), пейзажу та натюрморту. Жан Антуан Ватто, Франсуа Буше, Жан-Оноре Фрагонар – яскраві представники рококо у французькому малярстві. Реалізм у творчості Жана Батіста Сімеона Шардена. Моралізаторська течія у французькому живописі. Жан Батіст Грьоз. Французький портрет: Жан Марк Нат'є, Луї Токке, Моріс Кантен де Латур, Жан Батіст Перронно, Клод Жозеф Верне. Жак Луї Давид – видатний художник - представник неокласицизму у французькому живописі кінця XVIII-поч. XIX ст.

Тема 20. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА МУЗИКА XVII -XVIII ст. (4 год.).

Музика європейського бароко та класицизму. Місце та роль музичного мистецтва серед інших видів мистецтв. Загальна характеристика жанрів музичного мистецтва (месса, кантата, ораторія, мадригал). Церковна та світська музика.

Поява опери – переворот у музичному мистецтві Західної Європи XVII ст. Якопо Пері та Отавіо Рінучіні - творці першої європейської опери. Оперні театри. Творчість Клаудіо Монтеверді – вершина італійського оперного мистецтва XVII ст. Опера серія та опера буффа. Алессандро Скарлатті, Джованні Баттіста Перголезі. Французька опера. Жан Батіст Люллі. Німецьке оперне мистецтво. Зінгшпіль – німецький різновид комічної опери. Генріх Шютц, Йоган Гіллер.

Інструментальна музика XVII-XVIII ст. Музичні інструменти епохи бароко. Жанри інструментальної музики – п'єса-мініатюра, сюїта. Французька клавірна музика. Франсуа Куперен. Струнна інструментальна музика в Італії. Творчість Антоніо Вівальді – яскраве втілення стилю бароко в інструментальній музиці. Німецька інструментальна музика: Георг Фрідріх Гендель, Йоган Себастьян Бах.

Віденська класична школа музики. Крістоф Вільгальд Глюк – великий реформатор оперного мистецтва. Поява нових жанрів інструментальної музики – симфонії та сонати. Симфонії Франца Йозефа Гайдна. Творчість Вольфганга Амадея Моцарта – вершина

музичного мистецтва XVIII ст. Оперы Моцарта. Людвіг ван Бетховен – видатний композитор кінця XVIII-поч. XIX ст. Сонати Бетховена.

Тема 21. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА КУЛЬТУРА XIX ст. (4 год.).

Фактори, що зумовили специфіку розвитку європейської культури в XIX ст. Прискорення темпів соціального і економічного розвитку Європи. Утвердження територіальної та національної самосвідомості європейських країн. Відкритий зв'язок творчості видатних митців із суспільно-політичним життям – характерна риса культури XIX ст. Науково-технічний прогрес і формування нових світоглядних орієнтирів. Новий соціальний і духовний досвід та його породження – індивідуалістична культура.

Розвиток художньої культури Європи XIX ст.: від неокласицизму до реалізму. Творчість Гете та Шиллера – найяскравіше вираження поезії Нового часу. Нова хвиля класицизму у Франції. “Революційний класицизм”. Жак Луї Давид, Жан Огюст Домінік Енгр – представники офіційного академічного напрямку у французькому живописі. Романтизм як світовідчуття і як напрямок у мистецтві. Утвердження мистецтва “з необмеженою свободою”. Основні жанри романтичної літератури (Дж. Байрон, В. Скотт, В. Гюго, Ж.Санд). Романтизм в музиці (К. Вебер, Р. Вагнер, Ф. Ліст, Дж. Россіні). Боротьба романтизму з академічним мистецтвом, прагнення поставити митця над “сірою повсякденністю”. Художники романтичного напрямку: Теодор Жеріко, Ежен Делакруа, Джон Констебл, Джозеф Тернер, Франціско Гойа.

Формування історичного погляду на особу і зумовленого ним художнього методу реалізму. Реалістичний напрям у літературі XIX ст. (Ф.Стендаль, О. Де Бальзак, П.Маріме, Г. Флобер). Музичне мистецтво в стилі реалізму (Д. Верді, Ш. Гуно, Ж. Бізе, Й. Штраус). Французька школа реалістичного живопису. Художники-барбизонці.

Інтеграційні процеси в європейській літературі XIX ст. Поява альтернативних художніх течій, спрямованих проти академізму. Імпресіонізм як напрямок в образотворчому мистецтві. Творчість художників-постімпересіоністів.

Тема 22. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПИ У XX ст. (4 год.).

Культура як об'єкт теоретичного аналізу на межі XIX-XX ст. Е. Дюркгейм, Г. Зіммель, М. Вебер, З. Фрейд. Теоретичні розробки проблем культури в роботах О.Шпенглера. Становлення сучасної культурної самосвідомості європейців.

Вплив ідейної атмосфери кінця XIX ст. на розвиток художньої культури. Декадентська європейської культури. Конфлікт між піднесеними ідеалами (неоромантизм) та буржуазною прозою життя. Поява масової культури.

Модерн – як доба в культурі кінця XIX- поч. XX ст. Причини виникнення стилю модерн. Стиль модерн – поєднання традицій східного та західноєвропейського мистецтва. Символізм – естетико-філософська основа модерну. Особливості стилю модерн в образотворчому мистецтві та архітектурі.

Загальні риси художньої культури XX ст. Відсутність домінуючого стилю, наявність багатьох течій, особливо в живописі й музиці. Взаємодія світоглядних наук (філософських шкіл – позитивізм, психоаналіз, інтуїтивізм) і художньої практики (нові напрямки в мистецтві - натуралізм, експресіонізм, сюрреалізм). Безпосередній зв'язок художньої творчості з глобальними проблемами світової політики. Інтегративність європейської культури XX ст. Розвиток нового виду художньої творчості – кіно.

Авангардистський живопис: драматизм входження нового в культурний процес. Нові течії в живопису. Фовізм (А. Матіс, А. Дерен), експресіонізм (Е. Мунк, Дж. Енсор), кубізм (Ж. Брака, П. Пікассо), футуризм (Ф. Марінетті, Дж. Балла, У. Боччоні), абстракціонізм (П.

Мондріан, В. Кандінський, К. Малевич), сюрреалізм (С. Далі), неореалізм (К. Кольвіц, Ф. Мазарель, П. Хогарт, К. Ро).

Функціоналізм в архітектурі. Урбаністична (Ле Корбюзьє) та дезурбаністична (Е. Бодуен, М. Лодса, Б. Таут, Ф.Л. Райт, В.Гоен) теорія будівництва. Розвиток будівельної техніки, нові архітектурні можливості.

Музичне мистецтво ХХ ст. Реалізм і пізній романтизм (Г. Малер, Б. Бартон, С. Прокоф'єв, Д. Шостакович), імпресіонізм (О. Мессіан), експресіонізм в музиці (А.Шенберг), неокласицизм (П. Хіндеміт, Ф. Бузоні). Нові засоби вираження в музиці: «конкретна музика», пуантилізм, соноризм, алеаторика, негритянський джаз, рок-музика.

Тема 23. ІСТОРІЯ МОДИ ВІД ХVІІІ ДО ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ (2 год.).

XVIII століття: жіноча мода доби рококо; елегантність в чоловічому одязі; китайський та індійський екзотизм; естетика фантастичного декоративізму й «повернення до природи»; мода в добу Револуції

XIX століття: стиль ампір і придворне вбрання; романтичний стиль; зміни 1850-х років; формування системи моди; японізм і паризька мода

Перша половина ХХ століття: пошуки одягу нового типу і відмова від корсету; новий образ жінки після Великої війни; мистецтво і мода; Друга світова війна і мода.

Тема 24. ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ. НОВИЙ ЧАС (4 год.).

Термін «історія ментальності». Ставлення до індивіда, сім'ї й суспільства: структурована в групі індивідуальність; індивідуальний культ генія тощо.

Суспільні критерії оцінювання: честь – ганьба; консерватизм –прогресивність тощо.

Естетичні відчуття: гарно і бридко; «мистецтво для мистецтва» тощо

Релігійність: страх і любов в образі Божому; елімінація пояснювальної гіпотези – Бог тощо

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин, відведених на: аудиторні та позааудиторні заняття (денна форма)				
		Лекції	Семінар. заняття	Сам. роб.	Консультації	Усього
Змістовий модуль 1. Культура первісного етапу людської цивілізації, культурні здобутки давньосхідних народів, культурний феномен античності						
1.	Зміст і сутність поняття «культура». Культурні регіони	4		2		6
2.	Культура первісного суспільства	4		4		8
3.	Етапи становлення та еволюції людини сучасного фізичного типу (антропогенез)	2		2		4
4.	Культура Стародавнього Сходу	4		4		8

5	Мистецтво Дворіччя		4	2		6
6	Мистецтво Стародавнього Єгипту		4	2	2	8
7.	Культура Стародавнього Ірану		2	2		4
8.	Мистецтво Стародавньої Індії		2	4		6
9	Далекосхідний культурний регіон. Культура Стародавнього Китаю		2	2		4
10	Місце та роль античної культури у становленні європейської цивілізації	4		2	2	8
11.	Давньогрецька міфологія та релігія		2	2		4
12.	Грецьке мистецтво періоду класики: архітектура, скульптура, ваопис		2	2		4
	Разом за змістовим модулем 1	18	18	28	4	68
Змістовий модуль 2. Середньовічна культура. Культура епохи Відродження						
13	Культура Візантії	4		2	2	
14	Культура західноєвропейського середньовіччя. Ранньосередньовічна культура (V-X ст.)	4		2	2	
15	Культурне піднесення у Візантії (серед. IX-XII ст.)		2	2		
16	Освіта та наукові знання у Візантії		2	2		
17	Середньовічна література		4	2		
18	Культура варварських королівств. Дороманське мистецтво Західної Європи.		2	2		
19	Лицарство – як феномен середньовічної цивілізації		2	4		
20	Культура Європи романського періоду (X-XII ст.)	4		2		
21	Культура європейської готики	4		2		
22	Арабо-мусульманський культурний регіон	2		2	2	
23	Мистецтво країн арабського Сходу		2	2		
24	Латиноамериканський культурний регіон. Культура доколумбової Америки.	4		2		
25	Мистецтво народів Латинської Америки в доколумбову епоху.		2	2		
26	Культура європейського Відродження	2		4		
27	Роль античної спадщини у контексті італійського Відродження		2	2	2	
28	Мистецтво Високого Відродження в Італії		2	2		
29	Особливості культури країн Північного Відродження	4		2		
	Мистецтво Французького Відродження		2	2		
30	Мистецтво Північного Відродження		4	2		

Разом за змістовим модулем 2		26	26	40	8	100
Змістовий модуль № 3. Культура народів Західної Європи та Північної Америки нового та новітнього часу						
31	Постренесансна культура XVII ст: основні тенденції та лінії розвитку	4		2		
32	Італійська барокова школа XVII ст.	2		4		
33	«Золоте століття» іспанського живопису: теми, герої, жанри	4		2		
34	Мистецтво класицизму. «Великий стиль Людовіка XIV в архітектурі та образотворчому мистецтві Франції	4		2		
35	Голландська національна школа живопису XVII ст.	2		4		
36	Особливості становлення фламандської школи живопису. Творчість Рубенса		4	2		
37	Культура європейського Просвітництва	2		2	2	
38	Художня культура XVIII ст. Мистецтво Італії	2		2		
39	Рококо та неокласицизм в мистецтві Франції XVIII ст.	2		2		
40	Ніколя Пуссен і живопис французького класицизму		2	2	2	
41	Західноєвропейська музика XVII-XVIII ст.			2		
42	Західноєвропейська культура XIX ст.	2		2		
43	Французький імпресіонізм XIX ст.: особливості стилю		2	2		
44	Основні тенденції культурного розвитку Європи у XX ст.	4		2		
45	Західноєвропейська література XVII		4	2		
46	Історія моди: від XVIII до середини XX ст.		2	2		
47	Європейське театральне мистецтво XIX-XX ст.		4	2		
	Сучасні тенденції музичного мистецтва: стилі та напрями	2		4		
48	Історія європейської ментальності: новий і новітній час		4	2	2	
Разом за змістовим модулем 3		30	22	44	6	102
Усього годин:		74	66	112	18	270

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Міфологічні концепції давніх єгиптян	2
2.	Роль писемності у культурі стародавніх єгиптян.	2
3.	Література Стародавнього Єгипту	2
4.	Культура стародавнього Ірану в світлі археологічних досліджень	2
5.	Мораль, звичаї та повсякденне життя прадавніх іранців	2
6.	Особливості світогляду найдавнішого населення Індії.	2
7.	Специфіка скульптурної і живописної традиції давніх індійців.	2
8.	Ведичний етап історії культури Давньої Індії.	2
9.	Розвиток медицини у Стародавній Греції	2
10.	Культ краси та освіченості у греків	2
11.	Візантійська культура – об'єднуюча ланка між культурами Сходу і Заходу	2
12.	Роль греко-римських традицій у розвитку культури Візантії	2
13.	Система християнських цінностей візантійської культури	2
14.	Особа імператора у візантійському мистецтві: теми та жанри	2
15.	Побут і мораль візантійського суспільства	2
16.	Візантійський образ світу	4
17.	«Палеологівський ренесанс»: суть поняття.	2
18.	Роль античного культурного спадку у контексті культури раннього середньовіччя	4
19.	Культ благородної дами як елемент куртуазності	2
20.	Свято як феномен середньовічної культури.	2
21.	Коран – як пам'ятка культури.	2
22.	Культура ісламської Індії.	2
23.	Наукові досягнення народів Середньої Азії.	2
24.	Особливості культури близькосхідного міста.	2
25.	Традиційні і синкретичні релігії Африки.	2
26.	Своєрідність африканського мистецтва: маски, скульптура і племінна архітектура.	2
27.	Проблема свободи творчості у добу Відродження.	4
28.	Скульптура кватроченто. Донателло	2
29.	Умбрійська школа живопису. П'єтро Перуджино.	2
30.	Гравюра як вид образотворчого мистецтва. М. Шонгауер	2
31.	Епоха Ренесансу в музичному мистецтві.	2
32.	Розквіт французької поліфонічної пісні.	2
33.	Німецький протестантський хорал як особлива форма музичного мистецтва періоду Ренесансу.	2
34.	Ідеї Просвітництва в англійській, французькій, німецькій літературі	2
35.	Ідейні та художні пошуки в музиці доби Просвітництва.	4
36.	Музичне реформаторство Христофа Валібальда Глюка.	2
37.	Музична культура Відня періоду Франца Йозефа Гайдна	2
38.	Німецька музична культура. Вольфганг Амадей Моцарт.	2
39.	Еклектика й модерн в архітектурі Заходу в другій половині XIX – упродовж XX століття.	4
40.	Перманентна революція в художньому мистецтві XIX століття. Художні стилі / Енгр, Делакруа, Коро, Мілле, Курбе, Россетті (прерафаеліти), Мане, Моне, Ренуар, Піссарро, Дега, Роден, Еббот, Вістлер.	2
41.	У пошуках нових форм: малярство кінця XIX – початку XX століття. Художні стилі (Сезанн, Сьора, Ван Гог, Гоген, Тулуз-Лотрек, Боннар,	4

	Бьордслі).	
42.	Імпресіонізм у музиці кінця ХІХ століття (Клод Дебюссі, Ерік Саті, Ігор Ставинський, Моріс Равель та їх послідовники).	4
43.	Французький театр ХІХ століття (В. Гюго, А. де Мюссе; репертуарна драма А. Дюма-батько, Е. Скріб; акторське мистецтво: Летер, Рашель).	2
44.	Німецький театр ХІХ століття (Г. фон Клейст, Г. Бюхнер, Є. Т. А. Гофман, Л. Й. Тік; акторське мистецтво).	2
45.	Англійський театр ХІХ століття. Акторське мистецтво: С. Сіддонс, Дж. Ф. Кембл, Ф. Кук; актор-легенда Е. Кін, актор-легенда В. Макреді; драма Байрона і Шелл; мелодрама середини ХІХ століття.	2
46.	Театральне мистецтво кінця ХІХ – ХХ століття : модерний театр / драматургія, акторське мистецтво, режисерське мистецтво.	2
47.	Постмодерний (постдраматичний) театр у Європі (друга половина ХХ століття).	2
48.	Кінематограф: жанри та сучасні тенденції.	4
Разом		112

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах - 40 балів)		Модульний контроль (мах - 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	12 балів як середнє арифм. + 8 балів за активність	30	30	100

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 8 балів додаються, якщо на 75% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 3 бали додаються, якщо на 25 % практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»

	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні

		поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

1 бал – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

2 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

4 бали – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

6 балів – Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

8 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

10 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

12 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

14 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

16 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

18 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

20 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	

82 – 89	Дуже добре	Зараховано
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Основна література:

1. Безвершук Ж.О. Історія та теорія світової та вітчизняної культури. – К., 1991.
2. Волобуев О.В. Художественно-историческая хрестоматия. Средние века. – М., 1977.
3. Всеобщая история искусств. – Т.3. Искусство эпохи Возрождения (под ред. Колпинского Ю.Д, Ротенберга Е.И) – М., 1962.
4. Гнедич П.П. Всемирная история искусств. – М., 1996.
5. Гнедич П.П. История искусства с древнейших времен. – М., 2000.
6. Гнедич П.П. История искусств: живопись, скульптура, архитектура. – М., 2002.
7. Гомбрих Э. История искусства. – М., 1998.
8. Гуревич Е.Л. История зарубежной музыки. – М., 2000.
9. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1996.
10. Зарубіжна література ранніх епох. – К., 1994.
11. Емохонова Л.Г. Мировая художественная культура. – М., 1999.
12. Історія світової культури: навч. посібник / Керівник автор. Колективу Левчук Л.Т. – К., 2000.
13. Історія світової культури. Культурні регіони: навч. посібник / Керівник автор. колективу Левчук Л.Т. – К., 2000.
14. Історія світової та української культури: підручник для вищих навчальних закладів освіти / В.А. Гречанко, І.В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. – К., 2002.
15. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. – М., 2000.
16. История Византии: В 3т. – М., 1967-1968.
17. История древнего мира: В 3-х т. (под ред. И.М. Дьяконова.). – М., 1983-1989.
18. История Древнего Рима. – М., 1982.
19. История зарубежной литературы 17 века (под ред. Плавскина З.И.) – М., 1987.
20. Искусство Средних веков и Возрождения: энциклопедия (автор сост. О.Б. Краснова). – М., 2001.
21. История искусства зарубежных стран (под ред. М.В.Доброклонского): В 2т. – М., 1961-1962.
22. История искусства зарубежных стран. Первобытное общество, древний Восток, античность (под ред. М.В.Доброклонского, А.П.Чубовой). –М.,1979.
23. История искусства зарубежных стран (средние века, Возрождение) (под ред. Ц.Г. Нессельштрауса). – М., 1982.
24. История искусства зарубежных стран XVII-XVIII вв. (под ред. В.И.Раздольской) – М., 1988.
25. История искусства стран Западной Европы от Возрождения до начала 20 века. – М., 1988.
26. История немецкой литературы . – М., 1962.
27. Історія світової культури (під ред. Головка С.В.) – К., 1999.

28. Карсавин Л.П. Культура средних веков. – К., 1995.
29. Кертман Л.Е. География, история и культура Англии. – М., 1977.
30. Культурология: история мировой культуры. – М., 1998.
31. Культура Древнего Рима: в 2-х томах (под ред. Е.С.Голубцова). – М., 1985.
32. Культура народов Центральной и Юго-Восточной Европы в эпоху Просвещения. – М., 1988.
33. Куманецкий К. История культуры древней Греции и Рима. – М., 1990.
34. Культура Византии (13- 1-ой полов. 15 вв.). Под ред. Удальцовой, Литаврина. – М., 1991.
35. Культура эпохи Возрождения и Реформации: сб. статей. – М., 1981.
36. Культура эпохи Возрождения. – Л., 1986.
37. Курбатов Г.Л. История Византии: от античности к феодализму. – М., 1984.
38. Кустодиева Т.К. Итальянское искусство эпохи Возрождения. XIII-XVI века. – Л., 1985.
39. Лазарев В.Н. История византийской живописи. – М., 1986.
40. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. вид. (за ред. Яртися А.В.). – Львів, 1994.
41. Либман М.Я. Очерки немецкого искусства позднего средневековья и эпохи Возрождения. – М., 1991.
42. Лихачева В.Д. Искусство Византии IV-XV вв. – М., 1986.
43. Малая история искусств. Античное искусство. – М., 1972.
44. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанров в средневековой литературе. – М., 1976.
45. Підлісна Г.Н. Світ античної літератури. – К., 1981.
46. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури: навч. посібник. – Х., 1999.
47. Соколов В.В. Средневековая философия. – М., 1979.
48. Степанова В.Е., Шевеленко А.Я. История средних веков. Хрестоматия. Ч.1.- М., 1980.
49. Тронский И.М. История античной литературы. – М., 1983.
50. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник (під ред. М.М. Заковича). – К., 2000.
51. Хрестоматия по истории древнего мира: пособие для учителей / Сост. Е.А.Черкасова. – М., 1991.
52. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: середні віки та Відродження. – Львів, 1982.
53. Шейко В.Н. и др. История художественной культуры. Средние века. Возрождение: Учебник для студ. вузов. – Харьков, 1999.
54. Шейко В.М. та інші. Історія художньої культури. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія. – Х., 2001.

Додаткова:

1. Андреев Ю.В. Цена свободы и гармонии. Несколько штрихов к портрету греческой цивилизации. – СПб., 1999.
2. Альбедиль М.Ф. Протоиндийская цивилизация: очерки культуры. – М., 1994.
3. Альбедиль М.Ф. Забытая цивилизация в долине Инда. – СПб., 1991.
4. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. – М., 1976.
5. Античная литература (под ред. А.А. Тахо-Годи). – М., 1980.
6. Антична література. – К., 1976.
7. Античне мистецтво. Альбом. – К., 1977.
8. Арган Д.К. История итальянского искусства: Античность. Средние века. Ранне Возрождение. Высокое возрождение. Барокко. Искусство XVIII века. Искусство XIX-XX вв. – М., 2000.
9. Артамонов С.Д. Франсуа Рабле. – М., 1964.

10. Баткин Л. Итальянский гуманизм. – М., 1978.
11. Баткин Л. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. – М., 1989.
12. Баткин Л.М. Леонардо да Винчи и особенности ренессансного творческого мышления. – М., 1990.
13. Брион М. Микеланджело. – М., 2002.
14. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. – М., 1965.
15. Бадж У. Египетская религия. Египетская магия. – М., 2000.
16. Бадж Э.А.У. Мумия. Материалы археологических исследований египетских гробниц. – М., 2000.
17. Белова Г.А. Раскопки и открытия в дельте Нила. – СПб., 2002.
18. Бриер Б. Древнеегипетская магия. – М., 2000.
19. Белоусова Н.А. Джорджоне: очерки о творчестве. – М., 1982.
20. Бенеш Отто. Искусство Северного Возрождения. – М., 1973.
21. Бергерхоф Р. Тициан (пер. с нем.). – М., 1987.
22. Бицилли П.М. Место Ренессанса в истории культуры. – С.-П., 1996.
23. Большаков О. Средневековый город Ближнего Востока. – М., 2001.
24. Бонгард-Левин Г.М. Древняя Индия. История и культура. – СПб., 2001.
25. Бонгард-Левин Г.М. Древнеиндийская цивилизация: история. Религия. Философия. Эпос. Литература. Наука. Встреча культур. – М., 2000.
26. Бонгард-Левин Г.М., Ильин Г.Ф. Индия в древности. – СПб., 2001.
27. Боннар А. Греческая цивилизация. В 3-х т. – М., 1992.
28. Борухович В. Вечное искусство Эллады. – СПб., 2002.
29. Бонсанти Д. Караваджо: Альбом. – М., 1995.
30. Брагина Л.М. Итальянский гуманизм. – М., 1977.
31. Буковский М.А. Итальянское Возрождение: в 2-х томах. – Л., 1961.
32. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М., 1977.
33. Ваганова Е.О. Испанская живопись накануне “золотого века”. – Л., 1974.
34. Валлантен А. Ель Греко. – М., 1962.
35. Византия между Западом и Востоком. Опыт исторической характеристики (под. ред. Литаврина Г.Г.) – СПб., 2001.
36. Виппер Б.Р. Искусство древней Греции. – М., 1972.
37. Виппер Б.Р. Борьба течений в итальянском искусстве XVI в. – М., 1956.
38. Виппер Ю.Б. Поэзия Плеяды. Становление литературной школы. – М., 1976.
39. Виргинский В.С. Очерки истории науки и техники (XVI-XIX вв.) – М., 1984.
40. Винничук Л. Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. – М., 1988.
41. Вейрман Б.В. Классическое искусство стран ислама. – М., 2002.
42. Вейс Г. История цивилизации: В 3-х т. – М., 2000.
43. Гаген Е. Проблемы итальянского Возрождения. – М., 1986.
44. Гайденко В.П., Смирнов Г.А. Западноевропейская наука в средние века. – М., 1989.
45. Гаспаров М. Занимательная Греция. – М., 1998.
46. Гиро П. Частная и общественная жизнь греков. – СПб., 1995.
47. Герман М.Г. Мемлинг. – Л., 1983.
48. Горфункель А.Х. Гуманизм и натурфилософия итальянского Возрождения. – М., 1987.
49. Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
50. Грабар А. Император в византийском искусстве. – М., 2000.
51. Грюнебаум Г.Э. Основные черты арабо-мусульманской культуры. – М., 1981.
52. Гуковский М.А. Леонардо да Винчи. – М., 1958.
53. Гуревич А.Я. Культура и общество средневековой Европы глазами современников. – М., 1989.
54. Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолствующего большинства. – М., 1990.
55. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – М., 1984.
56. Гуревич А.Я. История и сага. – М., 1972.

57. Дмитриева О.Б. Художники итальянского Возрождения XIV-XVI вв. – М., 1970.
58. Добиаш-Рождественская О.А. Культура западноевропейского средневековья. – М., 1987.
59. Дюби Ж. Европа в средние века. – Смоленск, 1994.
60. Египетская мифология. Энциклопедия. – М., 2002.
61. Еремеев Д.Е. Ислам: образ жизни и стиль мышления. – М., 1990.
62. Жак К. Египет великих фараонов. – М., 1992.
63. Жак К. Нефертити и Эхнатон. – М., 1999.
64. Зайцев А. Культурный переворот в Древней Греции VIII-V вв. до н.э. – СПб., 2001.
65. Замаровский В. Их величество пирамиды. – М., 1986.
66. Зарницкий С.В. Дюрер. – М., 1984.
67. Западноевропейский эпос. – Л., 1977.
68. Зелинский Ф.Ф. История античной культуры. – М., 1995.
69. Знамеровская Т.П. Микельанджело да Караваджо. – М., 1955.
70. Золотова Е.Ю. Жан Фуке. – М., 1986.
71. Зубов В.П. Леонардо да Винчи. – М., 1962.
72. Каганэ Л.Л. Испанская живопись XVI-XVIII вв. Эрмитаж. Очерк-путеводитель. – Л., 1977.
73. Каждан А.П. Византийская культура (X-XII вв.). – М., 1968.
74. Каждан А.П., Литаврин Г.Г. Очерки истории Византии и южных славян. – СПб., 1998.
75. Каптерева Т.П. Эль-Греко. – М., 1965.
76. Каптерева Т.П. Веласкес и испанский портрет XVII века. – М., 1956.
77. Каптерева Т.П. Искусство Испании. Средние века. Эпоха Возрождения: очерки. – М., 1987.
78. Картер Г. Гробница Тутанхамона. – М., 1959.
79. Кацнельсон И.С. Тутанхамон и сокровища его гробницы. – М., 1979.
80. Кинк Х.А. Древнеегипетский храм. – М., 1979.
81. Кинк Х.А. Как строились египетские пирамиды. – М., 1967.
82. Культура Древнего Египта. (ред. Кацнельсон И.С.) – М., 1976.
83. Кисельов С.О. Середньовічна культура як перехідний тип // Етика, естетика і теорія культури. – Вип.35. – К., 1991.
84. Кон-Винер. История стилей изобразительных искусств. – М., 2000.
85. Кроль А.Е. Английская живопись XVI-XIX веков в Эрмитаже. – Л., 1961.
86. Кроль А.Е. Уильям Хогарт. – М.-Л., 1965.
87. Лазарев В.Н. История византийской живописи. – М., 1986.
88. Либман М.Я. Дюрер и его эпоха. Живопись и графика Германии конца XV – и первой половины XVI века. – М., 1972.і
89. Ливанова Т.Н. История западноевропейской музыки до 1789 г. В 2-х ч. – М., 1993.
90. Линник И.В. Голландская живопись XVII века и проблемы атрибуции картин. – Л., 1980.
91. Литаврин Г.Г. Как жили византийцы. – СПб., 1997.
92. Любимов Л. Великая живопись Нидерландов. – М., 1963.
93. Лучицкая С. Образ другого: Мусульмане в хрониках Крестовых походов. – СПб., 2001.
94. Львов С.Л. Альбрехт Дюрер. – М., 1977.
95. Львов С.Л. Питер Брейгель Старший. – М., 1971.
96. Майоров Г.Г. Этика в средние века. – М., 1986.
97. Малицкая К.М. Толедо – столица Испании. – М., 1986.
98. Мальцева Н.Л. Клуэ. – М., 1963.
99. Матъе М.Э. Искусство Древнего Египта. – СПб., 2001.
100. Мастера классического искусства Запада. – М., 1993.
101. Мец А. Мусульманский Ренессанс. – М., 1973.
102. Никулин Н.Н. Золотой век нидерландской живописи. – М., 1999.
103. Никулин Н.Н. Немецкая и австрийская живопись XV-XVIII вв. (Альбом). – Л., 1989.
104. Никулин Н.Н. Искусство Нидерландов XV-XVI веков: Очерк. – Л., 1987.
105. Нессельштраус Ц.Г. Искусство Западной Европы в средние века. – Л.-М., 1964.

106. Очерки истории арабской культуры V-XV вв. – М., 1982.
107. Очерки истории распространения исламской цивилизации: Т.2: Эпоха великих мусульманских империй и Каирского Аббасидского Халифата (Середина 12-середина 16 в.) / Ю.М. Кобишанов и др. – М., 2002.
108. Памятники мирового искусства. Искусство Италии XVI века. – М., 1967.
109. Памятники средневековой латинской литературы IV-XI веков. – М., 1970.
110. Памятники средневековой латинской литературы X-XIII веков. – М., 1972.
111. Поэзия вагантов. – М., 1975.
112. Проблемы Просвещения в мировой литературе. – М., 1970.
113. Прекрасная дама. Из средневековой лирики. – М., 1984.
114. Пятьдесят кратких биографий мастеров западноевропейского искусства XIV-XIX веков. – Л., 1971.
115. Рабинович В.Л. Алхимия как феномен средневековой культуры. – М., 1979.
116. Райт Дж. К. Географические представления в эпоху крестовых походов. – М., 1988.
117. Ротенберг Е.И. Искусство Италии XVI века. – М., 1967.
118. Ротенберг Е.И. Западноевропейское искусство XVII века. – М., 1971.
119. Сак Л. Фламандський живопис XVII ст. – К., 1970.
120. Санти Б. Леонардо да Винчи: Альбом. – М., 1995.
121. Санти Б. Рафаель: Альбом. – М., 1995.
122. Сененко М.С. Франс Гальс. – М., 1965.
123. Смирнов А.А. Средневековая литература Испании. – М., 1969.
124. Смирнова И.А. Монументальная живопись итальянского Возрождения. – М., 1987.
125. Средневековые латинские новеллы XIII в. – М., 1980.
126. Средневековые французские фарсы. – М., 1981.
127. Средневековый роман и повесть. – М., 1974.
128. Тарасов Ю.А. Голландский пейзаж XVII в. – М., 1983.
129. Французская живопись XV-XVII вв.: Альбом (ред. А.Гликман). – Л., 1974.
130. Энциклопедия для детей. – Т. 7. – Искусство. Часть первая. – М., «Аванта+», 1999.
131. Удальцова З.В. Византийская культура. – М., 1986.
132. Уотт У.М. Влияние ислама на средневековую Европу. – М., 1976.
133. Фильштинский И.М. История арабской литературы. X-XVIII вв. – М., 1991.
134. Фильштинский И.М., Шидфар Б.Я. Очерк арабо-мусульманской культуры. – М., 1971.
135. Фехнер Е.Ю. Голландская жанровая живопись XVII в. – М., 1979.
136. Хамидов А.Б. Арабские рукописи и арабская рукописная традиция. – М., 1985.
137. Хаген Роз-Мария, Хаген Райнер. Брейгель Старший (пер. с англ.) – М., 2000.
138. Хойзингер Л. Микеланджело: очерк творчества. – М., 1998.
139. Шахова К.А. Творчество великих европейских художников XV-XVIII вв. – К., 1979.
140. Шедевры испанской живописи XVI-XIX вв.: Из музеев Прадо и Мадрида. – М., 1980.
141. Штейн А.Л., Черневич М.Н., Якопова М.А. История французской литературы. – М., 1988.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛКУ

1. Зміст поняття “культура”. Концепції культури в європейській культурологічній думці.
2. Культурні регіони: суть поняття.
3. Мистецтво Стародавнього Єгипту.
4. Художня культура Давнього Вавилону.
5. Мистецтво та влада в Ассирії.
6. Далекосхідний культурний регіон: загальна характеристика.
7. Культура середньовічного Китаю.
8. Теми та жанри середньовічного китайського живопису.

9. Мистецтво перших індійських імперій (імперія Маур'їв, Кушанська імперія).
10. Мистецтво середньовічної Індії.
11. Мусульманська епоха в культурі Індії.
12. Егейський (кріто-мікенський) період в культурі стародавньої Греції.
13. Мистецтво стародавньої Греції архаїчної доби.
14. Грецьке мистецтво періоду класики: архітектура, скульптура, вазопис.
15. Атична трагедія і атична комедія.
16. Культура раннього Риму. Мистецтво етрусків.
17. Культура стародавнього Риму епохи Республіки.
18. Римська культура епохи імперії.
19. Розвиток історичної науки у стародавньому Римі.
20. Візантія в історії світової культури. Періодизація візантійської культури.
21. Культурне піднесення у Візантії в серед. IX-XII ст.
22. Розвиток історичної думки у Візантії IX-XII ст.
23. Розквіт візантійського образотворчого мистецтва і архітектури (“македонський ренесанс”, епоха Комнінів).
24. Візантійське образотворче мистецтво в епоху Палеологів.
25. Історичні передумови формування середньовічної культури.
26. Характерні риси культури раннього середньовіччя.
27. Мистецтво варварських королівств.
28. Мистецтво романського періоду: архітектура, монументальна скульптура, живопис.
29. Загальна характеристика культури готичного періоду.
30. Середньовічна література: героїчний епос, рицарська література, міська література.
31. Загальна характеристика художньої культури країн арабо-мусульманського регіону.
32. Особливості арабо-мусульманського мистецтва.
33. Культурно-історичні зони латиноамериканського регіону.
34. Теорії походження індіанських цивілізацій Латинської Америки.
35. Культура найстародавніших і стародавніх цивілізацій Центральних Анд і Месоамерики.
36. Культура Відродження: суть поняття, періодизація, “типологія”.
37. Гуманізм як ідеологія культури Відродження.
38. Мистецтво Високого Відродження в Італії.
39. Специфіка мистецтва Північного Відродження.
40. Мань'єризм як художня течія перехідної доби.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Зміст поняття «культура». Концепції культури в європейській культурологічній думці.
2. Культурні регіони: суть поняття.
3. Мистецтво Стародавнього Єгипту.
4. Художня культура Давнього Вавілону.
5. Мистецтво та влада в Ассирії.
6. Далекосхідний культурний регіон: загальна характеристика.
7. Культура середньовічного Китаю.
8. Теми та жанри середньовічного китайського живопису.
9. Мистецтво перших індійських імперій (імперія Маур'їв, Кушанська імперія).
10. Мистецтво середньовічної Індії.
11. Мусульманська епоха в культурі Індії.

12. Егейський (кріто-мікенський) період в культурі стародавньої Греції.
13. Мистецтво стародавньої Греції архаїчної доби.
14. Грецьке мистецтво періоду класики: архітектура, скульптура, вазопис.
15. Аттична трагедія і аттична комедія.
16. Культура раннього Риму. Мистецтво етрусків.
17. Культура стародавнього Риму епохи Республіки.
18. Римська культура епохи імперії.
19. Розвиток історичної науки у стародавньому Римі.
20. Візантія в історії світової культури. Періодизація візантійської культури.
21. Культурне піднесення у Візантії в серед. IX-XII ст.
22. Розвиток історичної думки у Візантії IX-XII ст.
23. Розквіт візантійського образотворчого мистецтва і архітектури («македонський ренесанс», епоха Комнінів).
24. Візантійське образотворче мистецтво в епоху Палеологів.
25. Історичні передумови формування середньовічної культури.
26. Характерні риси культури раннього середньовіччя.
27. Мистецтво варварських королівств.
28. Мистецтво романського періоду: архітектура, монументальна скульптура, живопис.
29. Загальна характеристика культури готичного періоду.
30. Середньовічна література: героїчний епос, рицарська література, міська література.
31. Загальна характеристика художньої культури країн арабо-мусульманського регіону.
32. Особливості арабо-мусульманського мистецтва.
33. Культурно-історичні зони латиноамериканського регіону.
34. Теорії походження індіанських цивілізацій Латинської Америки.
35. Культура найстародавніших і стародавніх цивілізацій Центральних Анд і Месоамерики.
36. Культура Відродження: суть поняття, періодизація, “типологія”.
37. Гуманізм як ідеологія культури Відродження.
38. Мистецтво Високого Відродження в Італії.
39. Специфіка мистецтва Північного Відродження.
40. Мань’єризм як художня течія перехідної доби.
41. Художні стилі і напрямки в історії світової культури Нового часу: XVII – XXI століття.
42. Художні стилі XVII – XVIII ст. бароко, рококо, класицизм (визначення; приклади в літературі, художньому мистецтві, музиці)
43. Художнє мистецтво (скульптура, живопис) бароко в Італії.
44. Європейська література XVII ст.: загальна характеристика.
45. Розвиток європейського оперного мистецтва в XVII ст.
46. Інструментальна музика в XVII – XVIII ст.
47. Просвітництво як ідейно-культурна течія XVII – XVIII ст.: зміст поняття, художні стилі і напрямки, персоналії.
48. Наукові досягнення Просвітництва.
49. Просвітницький енциклопедизм.
50. Просвітницький класицизм у французькій літературі: зміст поняття, персоналії.
51. Просвітницькі ідеї в англійській літературі XVIII ст.
52. Розвиток європейського художнього мистецтва у XVIII ст.
53. Художнє мистецтво Англії в XVIII ст.
54. Життя і творчість Жан Жака Русо.

55. Життя і творчість Вольтера.
56. Європейське музичне мистецтво XVIII ст.
57. Основні художні течії і напрямки XIX ст.: романтизм, реалізм, імпресіонізм (визначення понять, періодизація, приклади в літературі, художньому мистецтві, музиці)
58. Англійська література XIX ст.: загальна характеристика, персоналії
59. Французька література XIX ст.: загальна характеристика, персоналії
60. Німецька література XIX ст.: загальна характеристика, персоналії.
61. Європейське художнє мистецтво XIX ст.
62. Європейська архітектура XIX ст.: початок нової традиції.
63. Музична культура Австрії та Німеччини у XIX ст.
64. Геній Шопена і музична культура Польщі XIX ст.\
65. Італійське музичне мистецтво XIX ст.
66. Імпресіонізм – новаторська течія в європейському художньому мистецтві: характеристика поняття, персоналії.
67. Художнє новаторство у творчості Едуарда Манна і Клода Моне.
68. Зміст і значення творчості Сезана, Ван Гога, Гогена
69. Художні стилі і напрямки в європейській культурі XX ст.: характеристика понять, персоналії.
70. Експериментальне художнє мистецтво початку XX ст.: Оскар Кокошка, Василь Кандинський, Казимир Малевич, Анрі Матіс.
71. Життя і творчість Пабло Пікассо.
72. Життя і творчість Едгара Дега.
73. Життя і творчість Сальвадора Далі.
74. Новаторство музичного мистецтва Ігоря Кандинського.
75. Експресіонізм в музичній культурі Європи: Шенберг, Веберн та ін.
76. Стилi і напрямки в музичному мистецтві XX ст.
77. Американська література XX ст.: загальна характеристика.
78. Європейська література XX ст.: загальна характеристика.
79. Вплив науково-технічного прогресу на розвиток культури Нового часу.
80. Перспективи розвитку культури у XXI ст.